

Když se staví dům pro knihovnu

Eva Svobodová

Pro účely knihovny jsme si zvykli opravovat, rekonstruovat nebo jinak si přizpůsobovat většinou nepřizpůsobitelné objekty, aby čtenáři přece jen našli v knihovně přiměřené prostředí a odpovídající služby. Při konstrukci knihovnických služeb i zabezpečení celého provozu se tak v první řadě vychází z prostorového uspořádání budov. A někdy se nelogicky spojují úseky, které spolu vůbec nesouvisí. Například naše knihovna provozovala služby uživatelům v budově na ul. Československé armády a na Eliščině nábřeží. A právě kvůli od sebe vzdáleným budovám byly začleněny do dvou samostatných provozních útvarů, čímž se komunikace mezi nimi, ač si byly věcně blízké, značně ztížila. Navíc tyto dva útvary z důvodu čistě organizačního v sobě zahrnovaly i úseky, které do nich z logiky věci nepatřily. Odbor speciálních služeb obsahoval kromě internet klubu, studovny periodik, informační a rešeršní služby též oddělení služeb knihovnám a oddělení bibliografie.

Pokud se staví dům speciálně pro knihovnu, do popředí zájmu se dostávají především logické vazby. Budova se "šije" knihovně na míru. Ne vždy je to jednoduché, protože architekti mají jen povrchní představu o tom, co všechno se v knihovně děje. Své estetické vize chtějí realizovat většinou na úkor praktičnosti a návaznosti jednotlivých knihovnických procesů.

Nová budova Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové je rozčleněna na několik relativně samostatných úseků: veřejné prostory, sklady, knihovnické zázemí a technické provozy. K tomu všemu patří ještě určitý komfort dostupnosti, jako jsou dostatečné parkovací kapacity pro motorová vozidla a jízdní kola. Důležité je, aby se komunikační cesty veřejného prostoru, knihovnického a technického zázemí nikde nekřížily. V budově ve tvaru X se tato zásada plně uplatnila.

Dvě celá křídla přilehlá k Hradecké ulici jsou určena pro návštěvníky, v třetím křídle je veřejnosti poskytnut prostor v prvním a pátém nadzemním podlaží, kde jsou umístěny doplňkové služby, jako je šatna, konferenční sál a učebny. Studijní prostory jsou situovány do nejvyššího patra, zde se předpokládá klidová zóna a maximum denního osvětlení. K relaxaci slouží pohovky v centrální hale a Literární kavárna. Knihovnické zázemí je od veřejného prostoru odděleno v každém podlaží centrálními pulty, prostor za nimi slouží též jako spojnice pro přesun fondů z úseku zpracování do skladů. Depozitář je umístěn v pěti podlažích jihozápadního křídla. Knižní výtahy jsou přístupné jak z prostorů centrálních pultů, tak ze skladových hal. Převaha dokumentů je jednoduchá a časově se zkrátila na minimum.

Mozkem budovy je velín (technický provoz je řízen počítačem), srdcem je diesel agregát, který nenechá budovu bez elektrického proudu, a plícemi vzduchotechnika. Klimatizaci nemáme, příznivé klima zabezpečuje tzv. aktivace betonového jádra. Tato technologie v zimě budovu ohřívá a v létě ji chladí. Celý dům je protkán strukturovanou sítí, přes elektrické rozvody až po místní rozhlas a internet. Technické provozy jsou umístěny v suterénu západních křídel.

Naši návštěvníci mají možnost parkovat na zapuštěném venkovním parkovišti nebo v suterénu pod budovou. Celkem na ně čeká 100 parkovacích míst. Hendikepovaným je ze suterénu do přízemí k dispozici plošina. Budova je napojena na pult požární ochrany, využívá zabezpečovacího a kamerového systému, proti zcizení knih jsou instalovány bezpečnostní brány a vše zastřešuje fyzická ostraha objektu. Fasáda knihovny je opatřena antigrafiti nátěrem a nejvyužívanější výpočetní technika má antivandal úpravu.

Řeknete si - běžný standard, ale kolik našich knihoven tento standard skutečně má? Pokud je zajištěna funkčnost a zabezpečení budovy, knihovníci se mohou plně věnovat knihovnickým službám veřejnosti, což je jejich prvořadým úkolem.

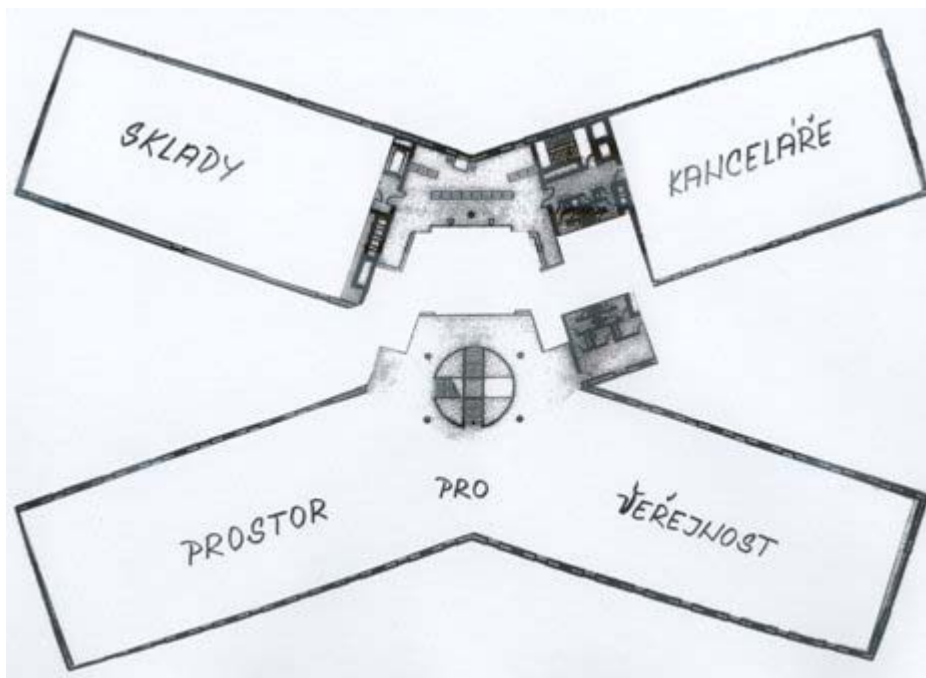

Schéma naší nové knihovny

Celý proces výstavby je podrobně popsán v úvodní kapitole Výroční zprávy SVK HK za rok 2007, dále v obrazové publikaci Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, vydané u příležitosti otevření nové budovy knihovny, a ve sborníku Knihovny současnosti 2008.